

ԹԵՐԱՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՈՐՊԵՍ ԼԵԶՎԱԳՈՐԾԱԲԱՆԱԿԱՆ ԵՎ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑԱԿԱՆ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ. ՏԵՍԱԿԱՆ ՀԻՄՔԵՐՆ ՈՒ ԽՈՍՈՒՅԹԱՅԻՆ ԴՐՄԵՎՈՐՈՒՄՆԵՐԸ

ՆՈՆԱ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ
Երևանի պետական համալսարան

Թերասությունները միջանձնային հաղորդակցության հիմնարար բաղադրիչ են, քանի որ հնարավորություն են տալիս զրուցակիցներին իրենց խոսքին հաղորդելու զգուշավորություն, ձևակերպելու ասույթը որոշակի անորոշությամբ և նվազեցնելու պարտավորվածության աստիճանը: Հոդվածում ներկայացվում են թե՛ դասական, թե՛ ժամանակակից տեսություններ, որոնք ընդգծում են թերասությունների հաղորդակցական գործառնությունները: Միաժամանակ վերլուծվում է ճանաչողական և սոցիալ-հոգեբանական գործոնների ազդեցությունը դրանց ընտրության և կիրառության վրա: Հետազոտության նպատակն է ապահովել թերասությունների էության և հաղորդակցական կիրառությունների համակարգված և հստակ նկարագրությունը՝ դրանք դիտարկելով ոչ միայն լեզվաբանական, այլև խոսքի մշակույթի և սոցիալական փոխազդեցության համատեքստում: Աշխատանքում նաև քննարկվում է, թե ինչպես են թերասությունները ազդում ասույթի իմաստային ուժի, ճշմարտացի լինելու աստիճանի ընկալման և միջանձնային հարաբերությունների հավասարակշռման վրա: Բացի այդ, կատարվում է գեղարվեստական խոսույթի վերլուծություն Դոնա Տարտի «Ոսկե ճնճուկը» ստեղծագործության հիման վրա, որի շրջանակում ուսումնասիրվում է թերասությունների կիրառությունը, դրանց գործաբանական դերը և ազդեցությունը հաղորդակցական ռազմավարությունների ձևավորման վրա: Վերլուծության արդյունքները ցույց են տալիս, որ տարբեր համատեքստերում թերասությունները կիրառվում են տարբեր չափով, և դրանք կարևոր դեր են կատարում հաղորդակցության արդյունավետությունն ապահովելու համար:

Բանալի բառեր – *թերասություն, անորոշություն, քաղաքավարություն, գործաբանական լեզվաբանություն, ճանաչողական լեզվաբանություն*

* **Նոնա Հարությունյան** – ԵՊՀ անգլերեն լեզվի № 2 ամբիոնի հայցորդ, թարգմանության տեսության և պրակտիկայի ամբիոնի դասախոս

Нона Арутюнян – Соискатель кафедры английского языка № 2, преподаватель кафедры теории и практики перевода ЕГУ

Nona Harutyunyan – PhD Student at YSU Chair of English Language № 2, Lecturer at the Chair of Translation Studies

Էլ. փոստ՝ nonaharutyunyan@ysu.am ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-1750-8532>

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Ստացվել է՝ 16.09.2026

Գրախոսվել է՝ 06.10.2026

Հաստատվել է՝ 22.10.2026

© The Author(s) 2026

Լեզուն մարդկային հաղորդակցության հիմնարար համակարգ է, որի գործառույթն է ապահովել տեղեկատվության, ճանաչողական կառույցների և զգացմունքների փոխանցումն ու ըմբռնումը՝ դրսևորվելով բանավոր, գրավոր և նշանային համակարգերի տեսքով: Լեզվի կիրառման գործընթացում դրսևորվում են բազմաթիվ առանձնահատկություններ, որոնք պայմանավորված են լեզվաբանական, սոցիալ-մշակութային և գաղափարախոսական գործոններով: Հիշյալ գործոնների համատեքստում էական նշանակություն է վերագրվում ուճաբանական և խոսույթային միջոցներին, որոնք խոսքային գործընթացի (թիրախայնության) ուղղվածության և պերլոկուտիվ ազդեցության աստիճանի ձևավորման առանցքային մեխանիզմներ են: Նշված միջոցների շարքում առանձնահատուկ տեղ են գրավում թերասությունները, որոնք բնորոշ են գրեթե բոլոր լեզվական համակարգերին և կատարում են բազմաբնույթ գործառույթներ:

Թերասությունների կիրառումը լեզվական խոսույթում պայմանավորված է անհատի լեզվական կարողություններով, հաղորդակցական համատեքստով, խոսքային իրադրությամբ և խոսողի դիտավորությամբ: Դրանք գործածվում են ինչպես բանավոր, այնպես էլ գրավոր հաղորդակցության մեջ՝ նպատակ ունենալով կարգավորել միջանձնային շփման գործընթացը: Թերասությունների դերը հատկապես կարևորվում է ակադեմիական գրագրության, դիվանագիտական խոսույթի և առօրյա հաղորդակցության մեջ, երբ առկա է կտրուկ կամ բացարձակ հայտարարություններից խուսափելու անհրաժեշտություն, քանի որ դրանք կարող են հանգեցնել անցանկալի բախումների կամ դիմակայությունների:

Սույն աշխատանքի նպատակն է համապարփակ կերպով ուսումնասիրել թերասությունները, պարզել դրանց համակարգային բնույթը և դերը հաղորդակցման գործընթացում: Հետազոտությունը ներառում է գեղարվեստական խոսույթի վերլուծություն՝ Դոննա Տարտի «Ոսկե ճնճղուկը» ստեղծագործության հիման վրա:

Առաջադրված խնդիրներն են.

- ներկայացնել թերասությունների լեզվաբանական բնութագիրը,
- վերլուծել թերասությունների տեսական հիմքերը՝ լեզվաբանական, տրամաբանական և ճանաչողական տեսանկյունից,
- բացահայտել թերասությունների հաղորդակցական և գործաբանական գործառույթները տարբեր խոսույթներում,
- վերլուծել թերասությունների կիրառությունը գեղարվեստական խոսույթում՝ բացահայտելով դրանց դերը կերպարների բնութագրման, գնահատողական դիրքորոշման և հաղորդակցական ռազմավարությունների ձևավորման մեջ:

Թերասությունների տեսական և գործաբանական հիմքերը

Թերասությունները և դրանց առանցքային դերը ժամանակակից լեզվաբանության մեջ երկար տարիներ ուսումնասիրության առարկա են եղել բազմաթիվ գիտնական հետազոտողների կողմից: Ուսումնասիրությունները ցույց են

տալիս, որ թերասությունների միջոցով խոսողը կարող է արտահայտել իր վերաբերմունքը ասության նկատմամբ՝ փոխանցելով անորոշություն, կասկածամտություն, մեղմացում կամ զգուշավորություն՝ պայմանավորված հաղորդակցական նպատակով և խոսությային միջավայրով (Hübler, 1983; Holmes, 1984; Hyland, 1996): Լեզվաբանական դաշտում Ու.Վայնրայխը եղել է առաջինը, ով ընդգծել է թերասությունների նշանակալի գործառույթը խոսքային գործընթացում: Ըստ նրա՝ «Ցանկացած լեզվում մետալեզվական գործառույթ իրականացնող բառերը, ինչպես, օրինակ, անգլերենում կիրառվող *true*, *real*, *so-called*, *strictly speaking* և *like*-ը, գործածվում են որպես տվյալ տեղեկության ավելի լայն կամ նեղ մեկնաբանությունն ապահովելու հրահանգներ» (Weinreich, 1996: 169):

Ջ. Լակոֆը, իր հերթին, թերասությունները ներկայացրել է որպես իմաստային անորոշության արտահայտման միջոցներ՝ առաջարկելով լեզվական իմաստը դիտարկել ոչ թե որպես ճիշտ կամ սխալ, այլ որպես աստիճանավորված և համատեքստից բխող երևույթ (Lakoff, 1972): Ջ. Լակոֆի տեսական մոտեցումների վրա զգալի ազդեցություն են ունեցել Լ. Չադեի ոչ հստակ տրամաբանության (Fuzzy Logic) տեսությունը (Zadeh, 1965), ինչպես նաև Է. Ռոշի կոդմից առաջ քաշված նախատիպային դասակարգման (Prototypical Theory/ Prototypical Classification) հայեցակարգը (Rosch, 1975):

Սկսած 1980-ականներից՝ գիտական ուղղությունների (մասնավորապես՝ գործաբանական լեզվաբանության, քաղաքավարության տեսության, խոսության վերլուծության և ճանաչողական լեզվաբանության) զարգացումը հանգեցրեց թերասությունների գործառույթային և փոխգործակցության տեսանկյունից վերաիմաստավորմանը:

Այս մոտեցումը հիմնականում կապված է Ջ. Լակոֆի և Բ. Ֆրեյդերի աշխատանքների հետ: Բ. Ֆրեյդերը զարգացրեց Ջ. Լակոֆի մտքերը՝ ներկայացնելով «թերասություններով ձևավորված պերֆորմատիվներ» (*hedged performatives*) հասկացությունը (Fraser, 1975): Բ. Ֆրեյդերի մոտեցման առանցքում այն գաղափարն է, որ որոշակի եղանակավորող բայերի հետ գործածվող պերֆորմատիվ բայերը (*I suggest, I think, I suppose*) կարող են մեղմացնել խոսքային ակտի (speech act) իլլոկուտիվ ուժը՝ թույլ տալով խոսողին «ազդել» ունկնդրի վրա առանց ուղիղ հրամանի կամ պնդման, որտեղ եղանակավորող բայերը հանդես են գալիս որպես թերասություններ: Այսպիսով, եղանակավորող բայերը, գործածվելով որպես **թերասություններ**, նվազեցնում են արտահայտության պարտադրողական ուժը, որի արդյունքում ասությթ դառնում է ավելի քաղաքավարի կամ չեզոք: Այս տեսանկյունից թերասությունները դիտարկվում են ոչ միայն իմաստաբանական կամ ճանաչողական համակարգերում, այլ նաև **գործաբանական** տիրույթում՝ որպես խոսքային ակտերի միջանձնային կողմը կարգավորող լեզվական ռազմավարություններ (Fraser, 1975): Հետագայում Բ. Ֆրեյդերը ընդլայնում է թերասությունների շրջանակը՝ կենտրոնանալով այնպիսի միավորների վրա, ինչպիսիք են *kind of* և *sort of*, որոնք կիրառվում են խոսքի անորոշությունը և ուղղակիությունը նրբորեն մեղմելու նպատակով (Fraser, 1980): Թերասությունների դիտարկումը գործաբանական լեզվաբանության մեջ ավելի է խորացել Բ. Ֆրեյդերի աշխատանքներից հետո՝ դառնալով կենտրոնական

տարր քաղաքավարության տեսության և խոսքային ակտերի վերլուծության մեջ:

Պ. Բրաունի և Ս. Լևինսոնի տեսությունը թերասություններն առավել ամբողջականորեն դիտարկում է որպես քաղաքավարության ռազմավարությունների հիմնական բաղադրիչ: «Անօրյա հաղորդակցության ընթացքում արտահայտված մտքերը հաճախ կարող են ընկալվել որպես սպառնալիք համագործակցային փոխազդեցությանը (*face-threatening acts*)» (Brown & Levinson, 1987: 146):

Հետազոտողներ Ջ. Հաուսը և Գ. Կասպերը, ինչպես նաև Ս. Բլում-Կուլկան և Ե. Օլշտեյնը ընդլայնել են թերասությունների դերը դրանք դիտարկելով որպես խոսքային ակտերի որոշակի տեսակների փոփոխման միջոց: Նրանք հատկապես շեշտում են թերասությունների կարևորությունը խոսքային այնպիսի ակտերում, ինչպիսիք են խնդրանքներն ու ներողությունները: **Թերասությունները, ըստ նրանց, ծառայում են որպես հաղորդակցությունը դյուրացնող միջոցներ**, որը թույլ է տալիս խոսողին պահպանել փոխադարձ քաղաքավարություն առանց խախտելու հաղորդակցական հիմնական նպատակները (House/Kasper, 1981; Blum Kulka/Olshtein, 1984): Այս մոտեցումները հաստատում են թերասությունների կարևորությունը հաղորդակցային նպատակի և սոցիալական նորմերի միջև հավասարակշռության պահպանման գործընթացում:

Այս համատեքստում նշանակալի է նաև Ջ. Մքելթոնի դիտարկումը, ով թերասությունները համարում է լեզվական արդյունավետ ռազմավարություն՝ զգուշավոր և ընդունելի պնդումներ ներկայացնելու համար: Ըստ նրա՝ գրողները կամ խոսողները «լեզուն կիրառում են նրբանկատորեն, ճշգրիտ իմաստով և որոշակի խտրականությամբ» (Skelton, 1988: 107), ինչը թույլ է տալիս խուսափել կտրուկ և հնարավոր բախումներ առաջացնող արտահայտություններից: Ջ. Մքելթոնն ընդգծում է, որ թերասությունները կիրառելի են ինչպես պաշտոնական, այնպես էլ ոչ պաշտոնական խոսույթում, քանի որ դրանց հիմնական գործառնությունը կապված է բովանդակության ուժի ձևավորման և մեղմացման հետ (Skelton, 1988): Այսպիսով, **Ջ. Մքելթոնը վեր է հանում այն փաստը, որ թերասությունները նաև լեզվական հավասարակշռման ռազմավարություններ են, ինչը հատկապես կարևորվում է ակադեմիական և մասնագիտական խոսույթներում:**

Ժամանակակից գործաբանական հետազոտությունների շրջանակներում առանձնահատուկ տեղ է գրավում թերասությունների ինստիտուցիոնալ գործառնության դիտարկումը: Այս տեսանկյունից հետաքրքիր է Ջ. Ցուկի ուսումնասիրությունը լրատվամիջոցների, մասնավորապես նորությունների թողարկման հոդվածների վերաբերյալ: Ջ. Ցուկը թերասությունները սահմանում է որպես արտահայտություններ որոնք նվազեցնում են հեղինակի կողմից արված հայտարարության ուժը (Tsuk, 1986): Նրա մոտեցումը հիմնարար նշանակություն ունի, քանի որ այն ցույց է տալիս, թե ինչպես են թերասությունները կիրառվում ոչ միայն անհատական միջանձնային մակարդակում, այլև ինստիտուցիոնալ խոսույթում, մասնավորապես լրատվական խոսույթում:

Թերասությունների տեսական դիտարկումը լրացվում է դրանց սոցիալ-հոգեբանական ազդեցության ուսումնասիրությամբ, ինչը հատկապես շեշտում է Ռ. Կլեմենի մոտեցումը: Նա թերասությունները բնութագրում է որպես արտահայտություններ, որոնք կարող են օգնել ունկնդրին ավելի հեշտությամբ ընդունել գրուցակցի կարծիքը, պահպանել խոսող-լսող փոխհարաբերությունները կամ հնարավորինս խուսափել կոնֆլիկտներից (Clemen, 1997): Ռ. Կլեմենի մոտեցումն ընդգծում է թերասությունների գործաբանական և սոցիալ-հոգեբանական գործառնությունը՝ դրանք դիտարկելով որպես հաղորդակցային հարաբերությունների պահպանման ռազմավարական միջոց:

Ներկայացված տեսական դիտարկումները հանգամանալից կերպով համադրվում են թերասությունների գործաբանական հայեցակարգի հետ՝ հաստատելով դրանց բազմաֆունկցիոնալ դերը հաղորդակցային խոսույթում: Այսպիսով, բոլոր տեսակետները միաձայն հանգում են այն եզրակացության, որ թերասությունները դիտարկվում են ոչ միայն իմաստային, այլև սոցիալ-հոգեբանական և ինստիտուցիոնալ մակարդակներում՝ որպես բովանդակության ուժի վերահսկման, հարգալից փոխհարաբերությունների պահպանման և հակասությունների կանխման կարևորագույն լեզվական միջոցներ:

Տեսական դաշտի ընդլայնման շրջանակում որոշ լեզվաբաններ առաջ են քաշել այն տեսակետը, որ թերասությունները պետք է դիտարկել որպես ասույթի վերաբերյալ խոսողի պարտավորության աստիճանը որոշող միջոցներ (commitment markers): Այս մոտեցմամբ՝ թերասություններն ազդում են ոչ միայն ասույթի ներսում առանձին բառերի կամ արտահայտությունների ճշգրտության վրա, այլև ամբողջ դրույթի հաղորդման նկատմամբ խոսողի հանձնառության և պատասխանատվության աստիճանի վրա:

Հայեցակարգային այս ընդլայնումն ակնառու կերպով ներկայացրել են Ե. Պրինսը, Ջ. Ֆրեյդերը և Ս. Բոսկը, ովքեր, ուսումնասիրելով մասնագիտական խոսույթը բժիշկների միջև, համաձայնել են Ջ. Լակոֆի տեսության հիմնական դրույթների հետ, սակայն, միաժամանակ, կարևոր տարանջատում են առաջարկել: Նրանք պնդում են, որ թերասությունները կարող են արտահայտել ոչ միայն **բովանդակության անորոշություն**, այլ նաև **բովանդակության և խոսողի միջև հարաբերության բնույթը**, այսինքն՝ այն աստիճանը, որով խոսողը պարտավորվում է փոխանցվող տեղեկատվության ճշմարտացիության նկատմամբ:

Այս տեսանկյունից անհրաժեշտ է տարբերակել թերասությունների երկու հիմնական տեսակ.

Բովանդակությանն ուղղված թերասություններ (*content-oriented hedges*), որոնք ազդում են հենց ասելիքի ներսում առկա հասկացությունների կամ աստիճանավորման ճշգրտության վրա (օր.՝ *sort of, approximately, rather*):

Խոսողի պարտավորությունը նվազեցնող թերասություններ (*speaker-oriented hedges*), որոնք սահմանափակում են խոսողի լիարժեք հանձնառությունը կամ վստահությունը տվյալ ասույթի նկատմամբ (օր.՝ *I think, it seems, perhaps*):

Այս մոտեցումը թերասությունների վերլուծության մեջ ներմուծում է հայեցակարգային նոր շերտ, որի համաձայն՝ թերասությունները դիտարկվում են ոչ

միայն որպես իմաստի մեղմացման գործիքներ, այլև **հաղորդակցային պատասխանատվության աստիճանավորման միջոցներ**: Այս երկակի գործառնության դրսևորումները հատկապես արդիական են դարձնում դրանց ուսումնասիրությունը խոսության այնպիսի տիրույթներում, ինչպիսիք են ակադեմիական, մասնագիտական և ինստիտուցիոնալ խոսությունները:

Հետագա անդրադարձը թերասությունների գործածությունը մասնագիտացված խոսություններում հանգեցրեց արժեքավոր դիտարկումների հատկապես գիտական տեքստերում դրանց գործառնության նշանակության վերաբերյալ: Ռ. Մարկկանենի և Հ. Շրոդերի տեսանկյունից՝ գիտական տեքստերում թերասությունները ոչ միայն մեղմացնում են ասության ուժը կամ սահմանափակում դրա հստակությունը, այլև ունեն ավելի բարդ դերեր: Դրանք նվազեցնում են հեղինակի պատասխանատվությունը տրված պնդման ճշմարտացիության նկատմամբ, թույլ են տալիս թաքցնել անհամաձայնությունը՝ պահպանելով հաղորդակցման քաղաքավարությունը, արտահայտում են հեղինակի վերաբերմունքը տրված տեղեկության նկատմամբ և պահպանում համերաշխություն գիտական հաղորդակցության դաշտում (Markkanen & Schröder, 1989, 1992): Ռ. Մարկկանենի և Հ. Շրոդերի տեսությունը դիտվում է որպես թերասությունների գործաբանական և **հոգեբանական** կողմի խորացման արդյունք, որը համընկնում է առաջադրված տեսական հենքերի հետ:

Վերջապես, Է. Հինկելի ուսումնասիրությունը կենտրոնացած էր թերասությունների կիրառման վրա ոչ բնիկ անգլիախոսների կողմից գրված ակադեմիական խոսություն: Նրա նպատակն էր բացահայտել թերասությունների գործառնությունը այն համատեքստերում, որտեղ հեղինակները ձգտում էին համատեղել ակադեմիական պնդումների ուղղակիությունը ակադեմիական քաղաքավարության և անորոշության պահանջների հետ: Ըստ նրա՝ «Ընդհանուր առմամբ, թերասությունները լեզվական միջոցներ են՝ նվազեցնելու գրողի պատասխանատվությունը առաջարկների կամ պնդումների և դրանց ճշմարտացիության նկատմամբ, արտահայտելու կասկած կամ անորոշություն և/կամ քաղաքավարություն և անուղղակիություն» (Hinkel, 2008): Հինկելի մոտեցումը ևս ընդգծում է թերասությունների դերը ոչ միայն **ակադեմիական ոճի** ձևավորման, այլև **միջնակության հաղորդակցության** համատեքստում՝ ներկայացնելով դրանք որպես հմուտ ռազմավարություններ, որոնք ապահովում են ձևի և բովանդակության ներդաշնակություն՝ զերծ կոպիտ պնդումներից ու խիստ կարծիքներից:

Թերասությունների կիրառությունը գեղարվեստական դիսկուրսում

Սույն ենթաբաժինը նվիրված է թերասությունների գործառնական դրսևորումների վերլուծությանը գեղարվեստական խոսություն: Թեև տեսական շրջանակում թերասությունները դիտարկվում են որպես իմաստաբանական, ճանաչողական և գործաբանական բազմաֆունկցիոնալ միավորներ, դրանց գործնական կիրառությունը առավել հստակ արտահայտվում է բնական հաղորդակցա-

կան միջավայրում: Վերլուծության համար ընտրել ենք օրինակներ Դոննա Տարտի «Ոսկե ճնճուկը» վեպից, որն առանձնանում է խոսույթային բազմաշերտությամբ և կերպարների խոսքային վարքագծի նուրբ պատկերումով: Տեքստում ներկայացված երկխոսությունները և ներքին մենախոսությունները հարուստ են թերասություններով, ինչը հնարավորություն է տալիս ուսումնասիրել դրանց կիրառությունը հաղորդակցական միջավայրում: Ստորև ներկայացվում է մի շարք օրինակների վերլուծություն:

1. *The name Kotku (Ukrainian variant: Kotyku) makes her sound more interesting than she was; but it wasn't her real name, only a pet name ("Kitty cat," in Polish) that Boris had given her. Her last name was Hutchins; her given name was actually something like Kylie or Keiley or Kaylee; and she'd lived in Clark County, Nevada her whole life. Though she went to our school and was only a grade ahead of us, she was a lot older — older than me by three whole years. Boris, apparently, had had his eye on her for a while, but I hadn't been aware of her until the afternoon he threw himself on the foot of my bed and said: "I'm in love." "Oh yeah? With who?" "This chick from Civics. That I bought some weed from. I mean, she's eighteen, too, can you believe it? God, she's beautiful." (chapter 6, part 1)*

Այս հատվածում պատմողը՝ Թեոն, ներկայացնում է Կոտկուի վերաբերյալ իր առաջին տպավորությունները: Կերպարը բնութագրվում է որպես տարիքով ավելի հասուն և արտաքինով բավականին ազդեցիկ, որի նկատմամբ հետաքրքրություն է ցուցաբերում Թեոյի ընկերը՝ Բորիսը: Տեքստը ներառում է Թեոյի ներքին գնահատականը աղջկա արտաքինի և սոցիալական ծագման վերաբերյալ, որին հաջորդում է երկու տղաների միջև ծավալվող կարճ, սակայն հաղորդակցական առումով լարված և անհարմար երկխոսություն կապված նրա տարիքի և ալկոհոլ ձեռք բերելու հնարավորության հետ: Սկզբնական ասույթը՝ *«makes her sound more interesting than she was»*, գործում է որպես գործաբանական և համատեքստային թերասություն, քանի որ Թեոն գիտակցաբար կառուցում է պատմողական խոսույթը՝ վերահսկելու ընթերցողի սպասելիքները և միաժամանակ նվազեցնելու կերպարի սոցիալական նշանակությունը: Աղջկա անունը հիշատակելիս այն բնորոշվում է հետևյալ կերպ՝ *«only a pet name»*, որտեղ *«only»* մակբայը հանդես է գալիս որպես թերասություն, որի նպատակն է նվազեցնել կերպարի կարևորությունը և լրջությունը: Այնուհետև նա գործածում է *«actually»* մակբայը, որը նշանավորում է անցում ենթադրյալ կամ արտաքին ինքնությունից դեպի, իր ընկալմամբ, իրական կամ փաստացի ինքնություն: *«Something like»* անորոշ դերանվամբ ձևավորված ասույթը, ինչպես նաև *«Kylie or Keiley or Kaylee»* անվան տարբերակների շարքը անորոշություն արտահայտող թերասություններ են՝ ընդգծելով խոսողի դիտավորյալ խուսափումը տեղեկություն տրամադրելուց: *«Though»* մակբայը կատարում է շարահյուսական թերասության գործառույթ՝ մեղմելով և որակավորելով նրա դպրոցական կարգավիճակի և տարիքի միջև առկա հակադրությունը: Նույն գործառույթն ունի նաև *«only a grade ahead»* ասույթում կիրառված *«only»* մակբայը՝ որպես թերասություն՝ ակադեմիական տարբերությունը նվազագույնի հասցնելու

համար: «*A lot*» քանակական բնորոշիչը ևս համարվում է թերասություն՝ տարիքային տարբերության աստիճանը ոչ ճշգրիտ, մոտավոր կերպով ներկայացնելու նպատակով: Երբ Թեոն նշում է, որ Բորիսը հետաքրքրված է եղել աղջկանով, նա համապատասխանաբար կիրառում է «*apparently*» և «*for a while*» թերասությունները, որոնց միջոցով խոսողը նվազեցնում է իր անմիջական ներգրավվածությունը՝ նվազեցնելով տվյալ տեղեկության հավաստիության համար սեփական պատասխանատվությունը: «*Until the afternoon*» ժամանակային որակավորիչը սահմանափակող թերասություն է, որը հստակեցնում է պատմողի իրազեկության ժամանակային շրջանակը: Երկխոսության ընթացքում Բորիսի կողմից գործածված «*Oh yeah?*» ձայնարկությամբ արտահայտված ասույթը կատարում է գործաբանական թերասության գործառույթ՝ արտահայտելով մեկնաբանության համար բաց, սակայն պարտավորեցնող բնույթ չունեցող հետաքրքրվածություն և խուսափելով հստակ դիրքորոշում ընդունելուց: Միննույն ժամանակ, «*With who?*» արտահայտությամբ կազմված կարճ հարցադրումը ներկայացվում է որպես մեղմացված խոսքային ակտ, որը նվազեցնում է ուղղակի հարցադրման ճնշումը: Վերջապես, «*this chick*» ասույթի կիրառումը ընկալվում է որպես անորոշ հղում, որի միջոցով Բորիսը խուսափում է անմիջական և հստակ ինքնորոշումից: «*I mean*» մտածական իմաստ արտահայտող բայով կազմված ասույթը կիրառվում է որպես դիսկուրսիվ մարկեր՝ ուղղված հաջորդող բացատրության մեղմացմանը և խոսքային ակտի ուժը սահմանափակելուն: Նրա «*can you believe it?*» հարցական ասույթը կատարում է թերասության գործառույթ՝ նպատակ ունենալով ապահովել սոցիալական համաձայնություն և փոխադարձ ճանաչում խոսակցի հետ՝ միաժամանակ խուսափելով հստակ դիրքորոշում արտահայտելուց:

2. “Where’s that weed?” We didn’t talk any more about Boris’s love interest, **at least not that day**, but then **a few days later** when I came out of math I saw him **looming** over this girl by the lockers. While Boris **wasn’t especially** tall for his age, the girl was tiny, despite how much older than us she **seemed**: flat-chested, scrawny-hipped, with high cheekbones and a shiny forehead and a sharp, shiny, **triangle-shaped** face. Pierced nose. Black tank top. Chipped black fingernail polish; streaked orange-and-black hair; flat, bright, chlorine-blue eyes, outlined hard, in black pencil. **Definitely** she was cute—hot, even; but the glance she slid over me was anxiety-provoking, **something about her** of a bitchy fast-food clerk or **maybe** a mean babysitter. “So what do you think?” said Boris eagerly when he caught up with me after school. I shrugged. “She’s cute. **I guess.**” “**You guess?**” “**Well Boris, I mean,** she looks like she’s, **like,** twenty-five.” “I know! It’s great!” he said, looking dazed. “Eighteen years! Legal adult! She can buy booze **no problem!** Also she’s lived here her whole life, so she knows **what places** don’t check age.” (chapter 6, part 1)

Թեոյի ներքին մենախոսության մեջ «*at least not that day*» ասույթը համատեքստային թերասություն է՝ սահմանափակելով ասույթի ժամանակային շրջանակը, իսկ «*a few days later*» ասույթը անորոշ ժամանակ մատնանշող թերասություն է՝ ընդգծելով պատմողի դիտարկումների հետագա անորոշությունը: Տեսարանի նկարագրության ընթացքում «*looming*» ածականը համատեքս-

տային թերասություն է՝ դիտարկումը ներկայացնելով սուբյեկտիվ և գնահատողական տեսանկյունից: Բորիսին որպես ոչ առանձնապես բարձրահասակ բնութագրելը *«not especially»* արտահայտության միջոցով թերասություն է, որը մեղմացնում է ֆիզիկական նկարագրությունը և նվազեցնում դրա որոշակիությունը: Թեև *«definitely»* մակբայը, որպես կանոն, ուժգնացնող միջոց է, տվյալ համատեքստում այն թերասություն է՝ ներքին կասկածի քողարկման և ինքնավստահության կառուցման նպատակով: *«Maybe»* հավանականություն արտահայտող մակբայը ևս թերասություն է՝ արտահայտելով խոսողի ոչ լիարժեք վստահությունը, իսկ *«something about her»* անորոշ ասույթը փոխանցում է խոսողի անորոշ, ենթադրյալ և մասամբ ձևակերպված ընկալումները: Վերջին երկխոսության ընթացքում Թեոյի՝ ուսերը թոթվելը անտարբերություն մատնանշող ոչ վերբալ համատեքստային թերասություն է: Խոսքային մակարդակում նա գործածում է *«I guess»* մտածական բայով կազմված թերասությունը, որի միջոցով խոսափում է գնահատողական հստակ պնդումից և միաժամանակ մեղմացնում է սեփական կարծիքի ուժգնությունը: Դիսկուրսային մարկերները՝ *«well»* և *«I mean»*-ը, կիրառվում են՝ քննադատական դիտարկումը հետաձգելու և այն ավելի բազմակողմանի դիրքորոշման շրջանակում ներկայացնելու նպատակով: *«Like»* մակբայի գործածվում է քննադատության ուղղակիությունը նվազեցնելու նպատակով: Իր հերթին, Բորիսը կիրառում է *«no problem»* ասույթը՝ որպես համատեքստային թերասություն՝ ուղղված գործողության հետ կապված իրավական և սոցիալական հնարավոր ռիսկերի ընկալման նվազեցմանը: Նույն տրամաբանության շրջանակում *«what places»* ասույթը ևս անորոշություն արտահայտող թերասություն է, որի գործառույթն է նրանց ծրագրի շուրջ վերահսկելիության և անվտանգության պատրանքի ձևավորումը:

3. “My God,” Said Hobie when he got a good look at me under the lights. “You’re white as a sheet. **You’re not coming down with something?**” “Um—” He **was just** going out, coat over his arm; behind him stood Mr. and Mrs. Vogel, buttoned-up and **smiling poisonously**. My relations with the Vogels (or “the Vultures,” as Grisha called them) had cooled, significantly, since I’d taken over the shop; mindful of the many, many pieces they’d **in my view as good as** stolen from Hobie, I now tacked on a premium to anything I even **vaguely suspected** they were interested in; and **though** Mrs. Vogel—no fool—had taken to telephoning Hobie directly, I **usually** managed to thwart her by (among other means) **claiming** to Hobie that I’d already sold the piece in question and forgotten to tag it. “Have you eaten?” Hobie, in his gentle **woolly-mindedness** and unwisdom, remained completely unaware that the Vogels and I no longer held each other in anything but the very highest regard. “We’re **just running down** the street for dinner. Come with us, **why don’t you.**” “**No thanks,**” I said, conscious of Mrs. Vogel’s gaze boring into me, cold fraudulent smile, eyes like agate chips in her smooth, **aging-milkmaid** face. **As a rule** I took pleasure in stepping up and smiling back in her teeth—but in the stern hall lights I felt clammy and used-up, **demoted somehow.** “**I think, um, I’ll eat in tonight, thanks.**” (chapter 9, part 6)

Թեոն վերադառնում է հնառճ իրերի խանութ և տեսնում, որ Հոբին պատրաստվում է գնալ ընթրիքի Վոգելների հետ՝ մի գույգ, որի նկատմամբ Թեոն խո-

որ անվստահություն է զգում: Երկխոսությունը հազեցած է թաքնված հակակրանքով և լարվածությամբ, որն առավելապես դրսևորվում է Թեոյի և տիկին Վոգելի միջև, ինչպես նաև՝ սոցիալական անհարմարությամբ, որը պայմանավորված է Փիպայի նոր ընկերոջ հիշատակմամբ: Տեսարանը սկսվում է Հոբիի բացականչությամբ, որտեղ *«coming down with something»* ասությամբ *«something»* անորոշ դերանունը անորոշություն արտահայտող թերասություն է՝ բժշկական հստակ ախտորոշում նշելուց խուսափելու նպատակով: Թեոյի արձագանքը, արտահայտված *«Um»* ձայնարկությամբ, երկմտանքի ցուցիչ է և կարող է դիտարկվել որպես գործաբանական թերասություն, քանի որ այն մատնանշում է խոսողի անհարմարությունը և անմիջական պատասխան տալու դժվարությունը:

Հեղինակը Հոբին ներկայացնում է՝ կիրառելով *«just going out»* ասությամբ, որտեղ թերասություն է *«just»* մակբայը: Թեոյի կողմից Վոգելներին բնութագրելը *«smiling poisonously»*, կարելի է դիտարկել որպես համատեքստային թերասություն՝ ընդգծելու նրանց դեմքի արտահայտության կեղծ բնույթը: *«In my view»* ասությամբ ևս թերասության օրինակ է, որի միջոցով Թեոն գողության վերաբերյալ իր տեսակետը ներկայացնում է ոչ թե որպես փաստացի հաստատում, այլ անձնական դիրքորոշում:

Մինչև այժմ դիտարկված երկխոսության վերլուծությունը վերահաստատում է թերասությունների գործառույթը թե՛ լեզվաբանական, թե՛ գործաբանական հարթություններում: Այս համատեքստում *«as good as stolen»* ասությամբ կարելի է դիտարկել որպես թերասություն, որը խաթարում է գործողության իրավական հստակությունը՝ մատնանշելով դրա ոչ միանշանակ և հարաբերական բնույթը: *«Vaguely suspected»* ասությամբ *«vaguely»* մակբայը թերասություն է, որը նվազեցնում է ասույթի համոզականությունը: *«Thought»* շաղկապը ևս շարահյուսական թերասության օրինակ է՝ հնարավորություն տալով Թեոյին արտահայտելու զիջողական վերաբերմունք տիկին Վոգելի խելացի լինելու վերաբերյալ՝ առանց բացահայտ հակադրություն ստեղծելու: Հաճախականություն արտահայտող *«usually»* թերասության կիրառմամբ Թեոն խուսափում է իր պնդումը ներկայացնել որպես բացարձակ և անբեկանելի փաստ՝ դրսևորելով լեզվական զգուշավորություն: Հոբիին ինչ-որ բան ապացուցելու Թեոյի ռազմավարությունը կարելի է ներկայացնել որպես թերասություն, քանի որ այն թույլ է տալիս խուսափելու պնդումը որպես բացարձակ ճշմարտություն ներկայացնելուց՝ այն սահմանափակելով անձնական ընկալման մակարդակում: Վերջապես, Հոբիի՝ «անորոշ» մտածողության վիճակի նկարագրությունը թերասություն է, որն ընդգծում է նրա անտեղյակությունը և իրավիճակի ոչ հստակ ընկալումը:

Հոբին կիրառում է *«just running down»* թերասությունը, որի միջոցով նվազեցնում է դուրս գնալու գործողության համար գործադրվող ջանքն ու պարտադրանքը: Նրա հրավերը *«why don't you»*, ձևակերպված հարցական-ժխտական ասությամբ, գործաբանական թերասություն է, որի գործառույթն է մեղմացնել հրահանգային խոսքային ակտը՝ այն վերափոխելով առաջարկի: Թեոյի մերժու-

մը՝ **«No thanks»**, լրացուցիչ մեղմացվում է տիկին Վոգելի արտաքինի վերաբերյալ ներքին նկարագրությամբ՝ **«aging-milkmaid»**, որը կարելի է դիտարկել որպես թերասություն: **«As a rule»** ասույթը ևս դիտարկվում է որպես թերասության օրինակ, քանի որ այն գործածվում է Թեյի վարքագծային օրինաչափությունը ընդհանրացնող կերպով ներկայացնելու համար: Նա ինքն իրեն նկարագրում է որպես **«demoted somehow»**, որտեղ **«somehow»** դերանունը արտահայտում է խոստովի անորոշությունը կամ պատճառահետևանքային հստակ կապը ձևակերպելու անկարողությունը: Նրա բանավոր պատասխանը՝ **«I think, um, I'll eat in»**, **համադրում է «I think»** մտածական իմաստ արտահայտող թերասությունը և **«um»** հապաղում արտահայտող ձայնարկությունը, ինչի արդյունքում մերժման խոսքային ակտը զգալիորեն մեղմացվում է:

4. *“Not feeling well?” said Mr. Vogel blandly—balding midwesterner in rimless glasses, prim in his reefer coat, tough luck to you if he was the banker and you were late with the mortgage. “What a shame.” “Lovely to see you,” Mrs. Vogel said, stepping forward and putting her plump hand on my sleeve. “Did you enjoy Pippa’s visit? I wish I’d got to see her but she was so busy with the boyfriend. What did you think of him —what was his name—?” turning back to Hobie. “Elliot?” “Everett,” said Hobie neutrally. “Nice boy.” “Yeah,” I said, turning to shoulder my coat off. The appearance of Pippa fresh off the plane from London with this “Everett” had been one of the uglier shocks of my life. Counting the days, the hours, shaky from sleeplessness and excitement, unable to stop myself looking at my watch every five minutes, leaping at the doorbell and literally running to throw open the door—and there she stood, hand-in-hand with this shoddy Englishman? “And what does he do? A musician too?” (chapter 9, part 6)*

«Not feeling well?» հարցական ասույթը կեղծ մտահոգություն արտահայտող գործաբանական թերասություն է, որի նպատակն է պահպանել խոսակցական քաղաքավարության արտաքին ձևը՝ առանց իրական համակրանքի դրսևորման: Իրավիճակը **«What a shame»** արտահայտությամբ բնութագրելը ևս կարելի է դիտարկել որպես սոցիալական քաղաքավարության համատեքստային թերասություն, որը կիրառվում է անտարբերությունը քողարկելու և հաղորդակցման նորմատիվ շրջանակը չխախտելու նպատակով: Տիկին Վոգելի խոսքը ընդհանուր առմամբ հագեցած է տարբեր տեսակի թերասություններով, որոնք ծառայում են քաղաքավարության արտաքին դրսևորման պահպանմանը և հաղորդակցական լարվածության նվազեցմանը: **«I wish»** թերասության կիրառմամբ նա արտահայտում է ձևական, ոչ պարտավորեցնող ափսոսանք՝ խուսափելով էմոցիոնալ ներգրավվածությունից: Փիպայի զբաղված լինելու վերաբերյալ նրա պնդումը ձևակերպվում է **«so»** մակբայի միջոցով, որը աստիճանի մոտարկիչ է: Հաջորդող **«What did you think of him»** հարցադրումը, որը կառուցված է **«think»** մտածական իմաստ արտահայտող բայի կիրառմամբ, կարող է դիտարկվել որպես թերասության օրինակ, քանի որ այն նպատակ ունի հայցելու սուբյեկտիվ գնահատական, այլ ոչ փաստական տեղեկություն: **«-what was his name-?»** հարցական ասույթը, որը հուշում է խոսողի հիշողության թերի լինելը, ինչպես նաև դրան հաջորդող ենթադրական հարցադրումը՝ **«Elliot?»**, համա-

տեքստային թերասությունների օրինակներ են, որոնք ապահովում են խոսքային անորոշություն և նվազեցնում թեմայի ուղղակիությունը: Հոբիի ուղղումը՝ «*Everett*», արտաբերվում է չեզոք, ոչ գնահատողական ձևով, ինչը կարող է մեկնաբանվել որպես թերասություն՝ ուղղված հուզական ներգրավվածությունից խուսափելուն: Թեոյի նվազագույն արձագանքը՝ «*Yeah*», որն ունի թերասական գործառնություն, կիրառվում է խոսակցությունը դադարեցնելու և թեմայի զարգացումը կանխելու համար: Ի վերջո, Էվերեթի նկարագրությունը՝ «*shoddy Englishman*», ինչպես նաև հաջորդող հարցադրումը՝ «*And what does he do?*», գործում են որպես համատեքստային թերասություններ, որոնց միջոցով կերպարները անուղղակի հարցադրումներով մոտենում են Թեոյի համար զգայուն և անհարմար թեմային:

Կատարված դիսկուրսային վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ թերասությունները գեղարվեստական տեքստում հանդես են գալիս որպես լեզվական և հաղորդակցական բազմաշերտ ռազմավարություններ, որոնք ձևավորում են թե՛ ասույթի իմաստային կառուցվածքը, թե՛ միջանձնային փոխազդեցության բնույթը:

Եզրակացություն

Սույն հետազոտության արդյունքները հաստատում են, որ թերասությունները կարևոր դեր են կատարում հաղորդակցության մեջ՝ միաժամանակ նպաստելով ինչպես ասույթի մեղմացմանը, այնպես էլ իմաստային հստակության ապահովմանը: Վերլուծված տեսական մոտեցումները վկայում են, որ թերասությունները բազմաֆունկցիոնալ գործիքներ են, որոնք հնարավորություն են տալիս խոսողին խուսափելու պնդումների կտրուկ ձևակերպումից, նվազեցնելու սոցիալական և հաղորդակցական ռիսկերը, ինչպես նաև կարծիք արտահայտելու՝ առանց սպառնալու ունկնդրի սոցիալական դիմագծին (face-threatening act): Այն իրավիճակներում, երբ պարզ և միանշանակ ասույթները կարող են ընկալվել որպես կոշտ կամ հակամարտային, թերասությունները թույլ են տալիս ձևավորել մշակված խոսք՝ դրսևորելով քաղաքավարություն, զգուշավորություն և խոհեմություն:

Միաժամանակ, թերասությունների կիրառությունը պայմանավորված է ոչ միայն լեզվական նորմերով, այլև խոսող-լսող հարաբերությունների սոցիալ-ճանաչողական համատեքստով, ինչը հաստատվում է ինչպես դասական, այնպես էլ ժամանակակից հետազոտություններով: Թերասությունները վկայում են, որ բնական լեզվի բնութագրական հատկանիշներից մեկը աստիճանավորումն է. հաղորդակցությունը հաճախ կառուցվում է ոչ միայն փաստերի, այլև գնահատականների, ենթադրությունների և դիրքորոշումների վրա, որոնք պահանջում են ճկուն և նրբանկատ ձևակերպում:

Գործաբանական տեսանկյունից թերասությունները չեն կարող ընկալվել որպես խոսքի թուլություն. ընդհակառակը, դրանք հաղորդակցական կարողության կարևոր դրսևորում են և թույլ են տալիս նվազեցնել կտրուկ պնդումներ:

րի հետևանքները, մեղմացնել հնարավոր դիմադրությունը և պահպանել քաղաքավարական հավասարակշռությունը հատկապես զգայուն թեմաների դեպքում:

Վերլուծված օրինակները վկայում են, որ թերասությունները կարևոր դեր են կատարում կերպարների սոցիալական և հոգեբանական դիմագծի կառուցման գործընթացում: Դրանք հնարավորություն են տալիս բացահայտելու խոսողի վերաբերմունքը, վստահության աստիճանը և հաղորդակցական ռազմավարությունը հատկապես լարված, հակասական կամ զգայուն իրավիճակներում:

Ընդհանուր առմամբ, ներկայացված մոտեցումները, ինչպես նաև կատարված ուսումնասիրությունները համադրում են իմաստաբանական, ճանաչողական և խոսույթային դիտանկյունները վկայելով, որ թերասությունների կիրառությունը միաժամանակ առնչվում է իմաստային սահմանների ճշգրտմանը, խոսողի հանձնառության աստիճանի կարգավորմանը և սոցիալական «դեմքի» պահպանման ռազմավարություններին:

НОНА АРУТЮНЯН – Хеджирование как лингвопрагматическая и коммуникативная стратегия: теоретические основы и дискурсивные проявления. – Хеджи, являясь фундаментальным компонентом межличностной коммуникации, позволяют участникам общения формулировать высказывания с определённой степенью неопределённости и тем самым снижать уровень напряжённости. В работе представлены как классические, так и современные теоретические подходы, подчеркивающие коммуникативные функции хеджирования. Одновременно анализируется влияние когнитивных и социально-психологических факторов на их выбор и использование.

Цель исследования заключается в систематическом и всестороннем описании сущности хеджирования и его коммуникативных функций с учётом не только лингвистического, но и культурного и социального контекста. В работе также рассматривается влияние хеджей на семантический потенциал высказывания, восприятие степени его истинности и межличностные отношения.

Дискурсивный анализ художественного текста на материале романа Донны Тартт «Щегол», позволяет выявить особенности использования хеджей в речи различных персонажей, их прагматическую роль и влияние на формирование коммуникативных стратегий. Результаты анализа показывают, что использование хеджей варьируется в зависимости от контекста и играет важную роль в обеспечении эффективности коммуникации.

Ключевые слова: хеджирование, неопределённость, вежливость, прагматика, когнитивная лингвистика

NONA HARUTYUNYAN – Hedging as a Linguopragmatic and Communicative Strategy: Theoretical Foundations and Discursive Manifestations. – Hedges constitute an indispensable part of interpersonal communication, as they enable speakers to exercise caution, express statements with a certain degree of uncertainty, and reduce the degree of commitment. The article presents both classical and modern theoretical perspectives that highlight the communicative roles of hedging. Additionally, it analyzes the influence of cognitive and socio-psychological factors on the choice and use of hedges. The research aims to provide a systematic and comprehensive description of the essence of hedging and its communicative functions, taking into consideration not only the linguistic framework, but also the cultural and social contexts. The paper also addresses the impact of hedges on the semantic potential of an utterance, the perception of its truth value, and interpersonal relations. A discourse analysis of literary text using Donna Tartt's novel "The Goldfinch" focuses on the use of hedges in the speech of different characters, their pragmatic

roles, and their contribution to the development of communicative strategies. The findings indicate that the use of hedges varies across different contexts and that hedging plays a crucial role in ensuring communicative effectiveness.

Key words: *hedging, uncertainty, politeness, pragmatics, cognitive linguistics*

Էթիկայի վերաբերյալ հայտարարություն

Հեղինակը հաստատում է, որ պահպանվել են հետազոտությանը վերաբերող էթիկական բոլոր պահանջները:

Ճահերի բախման վերաբերյալ հայտարարություն

Հեղինակը հաստատում է, որ շահերի բախում առկա չէ:

Գրականության ցանկ/References

- Blum-Kulka, S., & Olshtain, E. (1984). Requests and apologies: A cross-cultural study of speech act realization patterns (CCSRP). *Applied Linguistics*, 5(3), 196-213. <https://doi.org/10.1093/applin/5.3.196>
- Brown, P., & Levinson, S. C. (1987). *Politeness: Some universals in language usage*. Cambridge University Press.
- Clemen, G. (1997). The concept of hedging: Origins, approaches and definitions. In R. Markkanen & H. Schröder (Eds.), *Hedging and discourse: Approaches to the analysis of a pragmatic phenomenon in academic texts* (pp. 235-248). Walter de Gruyter.
- Tartt, D. (2013). *The Goldfinch*. Little, Brown and Company.
- Fraser, B. (1975). Hedged performatives. In P. Cole & J. L. Morgan (Eds.), *Syntax and semantics* (Vol. 3, pp. 187-210). Academic Press.
- Fraser, B. (1980). Conversational mitigation. *Journal of Pragmatics*, 4(4), 341-350.
- Hinkel, E. (2008). Hedging, inflating, and persuading in L2 academic writing. *Applied Language Learning*, 18(2), 1-24.
- Homles, J. (1984). Hedging your bets and sitting on the fence: Some evidence for hedges as support structures. *Te Reo*, 27, 47-62.
- House, J., & Kasper, G. (1981). Politeness markers in English and German. In F. Coulmas (Ed.), *Conversational routine* (pp. 157-185). Mouton.
- Hübler, A. (1983). *Understatements and hedges in English*. John Benjamins.
- Hyland, K. (1996). Talking to the academy: Forms of hedging in science research articles. *Written Communication*, 13(2), 251-281.
- Lakoff, G. (1972). Hedges: A study in meaning criteria and the logic of fuzzy concepts. *Chicago Linguistic Society Papers*, 8, 183-228.
- Markkanen, R., & Schröder, H. (1989). Hedging and discourse: Approaches to the analysis of a pragmatic phenomenon in academic texts. *Walter de Gruyter*.
- Markkanen, R., & Schröder, H. (1992). Hedging in academic discourse. In R. Markkanen & H. Schröder (Eds.), *Hedging and discourse* (pp. 3-18). Walter de Gruyter.
- Prince, E. F., Frader, J., & Bosk, C. (1982). On hedging in physician-physician discourse. In R. J. Di Pietro (Ed.), *Linguistics and the professions* (pp. 83-97). Ablex.
- Rosch, E. (1975). Cognitive representations of semantic categories. *Journal of Experimental Psychology: General*, 104(3), 192-233.
- Skelton, J. (1988). The care and maintenance of hedges. *ELT Journal*, 42(1), 37-43.
- Tsuk, J. (1986). Hedging in news discourse. *Journal of Pragmatics*, 10(3), 345-358.
- Weinreich, U. (1966). Explorations in semantic theory. In T. Sebeok (Ed.), *Current trends in linguistics* (Vol. 3, pp. 395-477). Mouton.
- Zadeh, L. A. (1965). Fuzzy sets. *Information and Control*, 8(3), 338-353.